

Περιεχόμενα

- Η επιστήμη της Κοινωνιολογίας
 - Εισαγωγικά
 - A. Compte
- Η ανάπτυξη της Κοιν/γίας της Εκπ/σης
 - J. Dewey, 1859-1952,
 - E. Durkheim, 1858-1917,
 - K. Mannheim, 1893-1947).
- Επίλογος

○ Η επιστήμη της
Κοινωνιολογίας

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΟΥ ΜΕΛΕΤΑ:

- τις ανθρώπινες κοινωνίες, συστηματικά, κυρίως, στα σύγχρονα βιομηχανικά συστήματα.
- τις αυθόρμητες εκδηλώσεις της κοινωνικότητάς μας, ως κοινωνικά φαινόμενα:
 - α. την κοινωνική συμπεριφορά (τρόπος επικοινωνίας μας με τους άλλους, π.χ. σε γιορτή ‘χρόνια πολλά’) και
 - β. την κοινωνική δράση (συνειδητοποίηση, αποδοχή και ενεργοποίηση κάποιου κοινωνικού ρόλου π.χ. ρόλος φοιτητή, αδελφού, παιδιού, πολίτη, φίλου, ψηφοφόρου, συμφοιτητή κ.ά.).

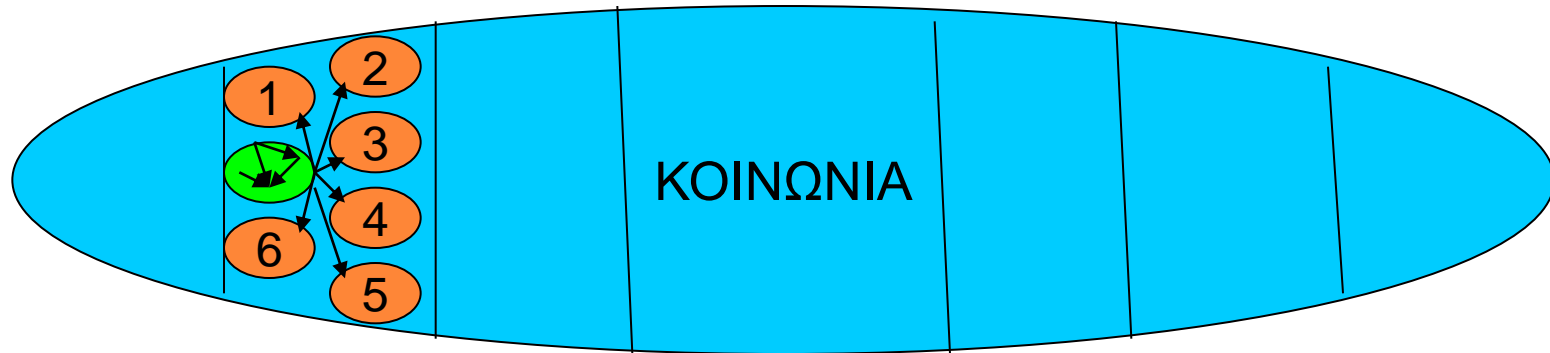
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΟΥ ΜΕΛΕΤΑ:

- τις **μεταβολές** που παρουσιάστηκαν στις ανθρώπινες κοινωνίες τους τελευταίους 2-3 αιώνες.
- τους **κοινωνικούς θεσμούς**, που δημιουργήθηκαν από το **βιομηχανικό μετασχηματισμό** των τελευταίων αιώνων, π.χ. σχολείο, οικογένεια.
- **εκδηλώνεται** ως τη **νέα ιδέα** της Γαλλικής Επανάστασης (1789) που αγωνίζεται για την **επιστημολογική της αυτονομία** με το έργο των (Saint-Simon, Comte, Marx & Spencer), για **προσδιορισμό του αντικειμένου και της μεθόδου** της. Προς αυτή την κατεύθυνση βοήθησαν και οι E. Durkheim, F. Tonnies, M. Weber.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ. *ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ* ΕΙΝΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΟΥ ΜΕΛΕΤΑ:

- Επιστήμη μελέτης της κοινωνίας: δηλαδή,

α. τις προϋποθέσεις & συνέπειες (ερμηνεία) της εμφάνισης- παραγωγής, διατήρησης, μεταβολής-εκτύλιξης, έκλειψης **ΤΩΝ** κοινωνικών σχέσεων (σύνολο *στοιχείων σύνδεσης*) ατόμων, συνόλων, οργανώσεων

β. τη συγκρότηση, λειτουργία (ή δυσλειτουργία), μετασχηματισμό **ΤΩΝ** κοινωνικών συνόλων

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ: ΚΟΙΝΩΝΙΑ

- Η κοινωνία ορίζεται ως ένα σύστημα θεσμοποιημένων τρόπων συμπεριφοράς (ΘΕΣΜΩΝ)

κοινωνία

• Θεσμός της κοινωνίας:

όπου οι αλλαγές της κοινωνίας επιφέρουν αλλαγές και στα μέρη της (θεσμούς)

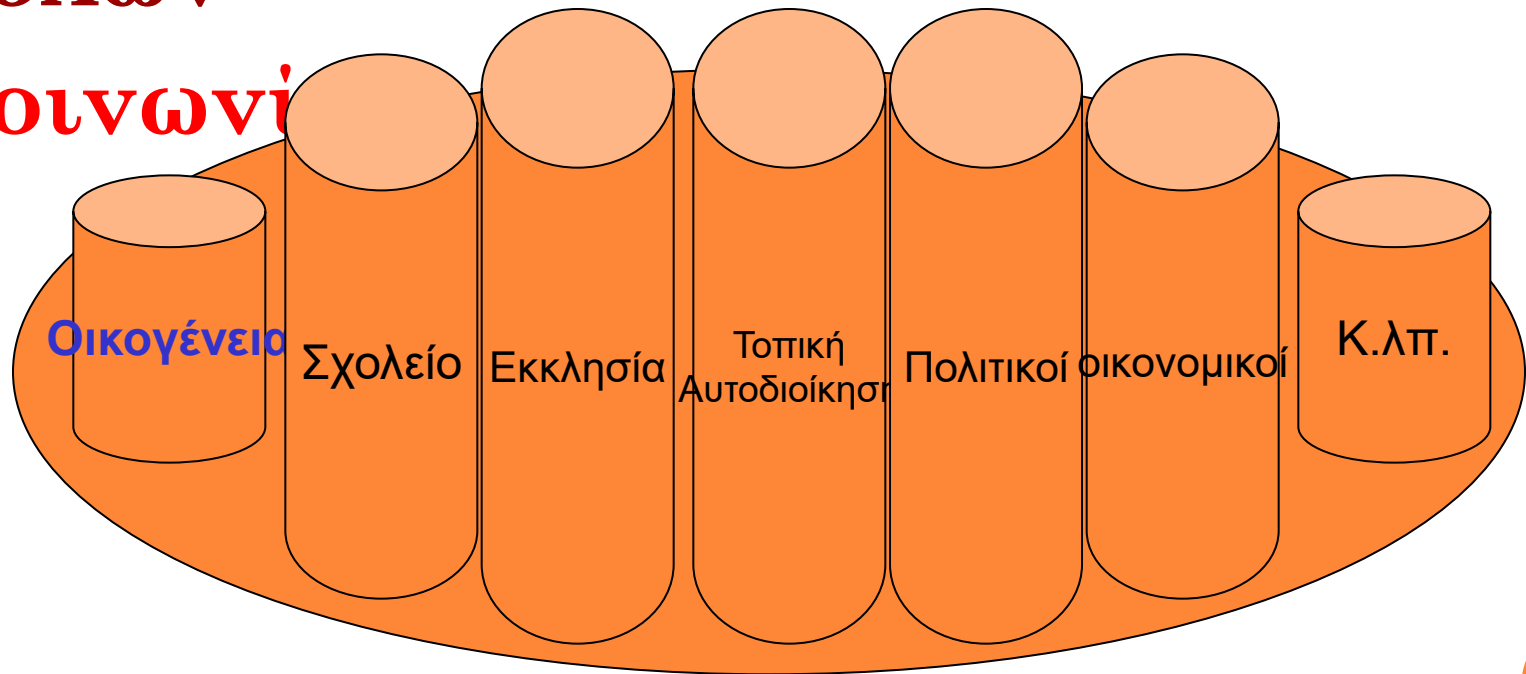
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ: ΚΟΙΝ. ΘΕΣΜΟΣ

- Θεσμός: σύνολο των *σταθερών* και *τυποποιημένων τρόπων δράσης* –ατομικής και κοινωνικής– που ανταποκρίνονται στους αντίστοιχους *κοινωνικούς ρόλους* που αναθέτει μια κοινωνία σε κάθε μέλος της ανάλογα με την *κοινωνική του θέση*.
- Κοινωνικός Θεσμός: η επιδίωξη *κοινωνικά σημαντικών σκοπών* με *κοινωνικά παραδεκτούς και παγιωμένους τρόπους ατομικής ή συλλογικής συμπεριφοράς*. Σε κάθε κοινωνικό *θεσμό* αντιστοιχούν κάποιοι *ρόλοι* και κάποιες *θέσεις*.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΘΕΣΜΟΣ

ο **Κοινωνικός θεσμός**: παγιωμένα δίκτυα συμπεριφορών, δράσεων και ρόλων

ο **κοινωνικός**

• **Θεσμός της κοινωνίας:**

όπου οι αλλαγές της **κοινωνίας** (ΑΓΡΟΤΙΚΉ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΉ) επιφέρουν αλλαγές και στους επιμέρους θεσμούς

ΆΡΑ: Κοινωνιολογία

- είναι επιστήμη, διότι προϋποθέτει τη χρήση συστηματικών μεθόδων διερεύνησης για την αποτίμηση των θεωριών υπό το φως αποδείξεων και λογικών επιχειρημάτων.
- μελετά:
 - α) «την κοινωνική ζωή των ομάδων και των κοινωνιών του ανθρώπου» (Giddens, 2002: 50)
 - β) «ως κοινωνικά φαινόμενα, την κοινωνική συμπεριφορά και την κοινωνική δράση» (Λεξικό Κοινωνικών Επιστημών UNESCO, Αθήνα 1972)
 - γ) τους κοινωνικούς θεσμούς της βιομηχανικής κοινωνίας (Giddens, 1989: 34)

AUGUSTE COMTE (1798-1857): ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

AUGUSTE COMTE (1798-1857):

ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

- Ο Α. Comte είχε σαν σκοπό να κάνει την Κοινωνιολογία=«**Κοινωνική Φυσική**», όπως αρχικά την είχε αποκαλέσει, δηλαδή μια επιστήμη που να βασίζεται στην *αντικειμενική παρατήρηση, καταγραφή και μελέτη* των κοινωνικών φαινομένων. Αργότερα τη 'βάφτισε' Κοινωνιολογία.
- Οι επιστήμες επιδιώκουν να αποκαλύψουν **καθολικούς νόμους** που διέπουν τα φαινόμενα που μελετούν.
- Αν η Κοινωνιολογία ανακαλύψει τους νόμους που διέπουν την ανθρώπινη κοινωνία, θα είμαστε **σε θέση να διαμορφώσουμε τη μοίρα και την κοινωνία μας**, όπως ελέγχουμε τα φυσικά φαινόμενα.

AUGUSTE COMTE (1798-1857): ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

- Η Κοινωνιολογία είναι η επιστήμη της κοινωνίας, η οποία σαν αντικείμενό της έχει τη σπουδή των κοινωνικών φαινομένων.
- Στην κοινωνιολογική θεωρία του Comte δεσπάζει ο Νόμος των 3^{ων} σταδίων (ανακάλυψη θεμελιώδους κοινωνικού νόμου):
- Κάθε τομέας γνώσης, άρα και η κοινωνία, περνάει από τρία διαφορετικά θεωρητικά στάδια:
 - **A. το θεολογικό ή φανταστικό**: κανόνες ρύθμισης των ανθρωπίνων σχέσεων αυστηροί και απόλυτοι καθοριζόμενοι από ένα πρόσωπο (Θεός, Μονάρχης)

AUGUSTE COMTE (1798-1857):

ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

- **Β. το μεταφυσικό ή αφηρημένο:** οι ανθρώπινες σχέσεις διέπονται από διαφοροποιήσεις και κανονισμούς που στηρίζονται σε νόμους καθοριζόμενους από **θεσμούς** (Κράτος, Σύνταγμα)
- **Γ. το επιστημονικό ή θετικό στάδιο:** βιομηχανική κοινωνία με υψηλού βαθμού κοινωνικές διαφοροποιήσεις και πολυσύνθετα συστήματα άσκησης κοινωνικού ελέγχου (Θετική φιλοσοφία, Επιστήμη)

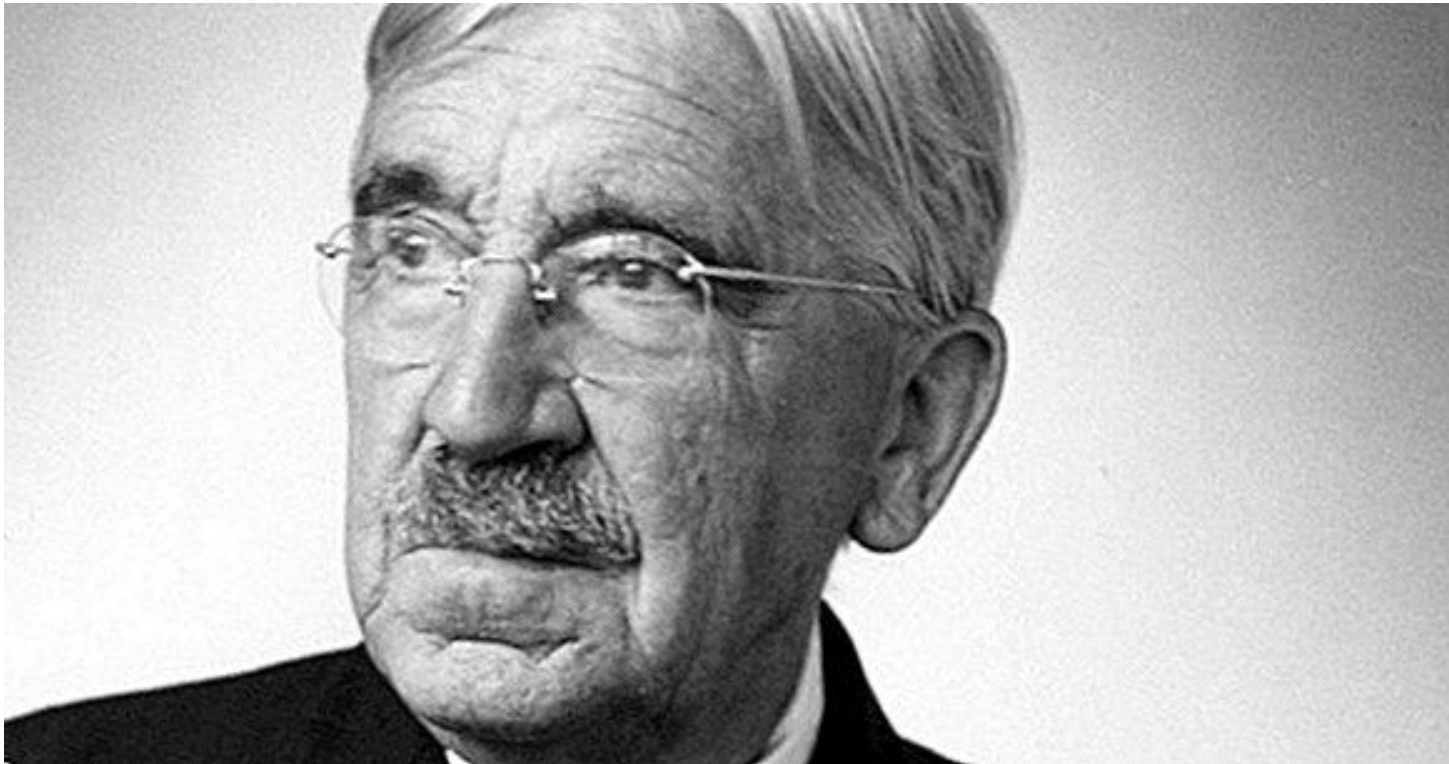
Συμπερασματικά:

- Η σύγχρονη πνευματική αταξία οφείλεται στην ταυτόχρονη χρήση των τριών ριζικά ασυμβίβαστων φιλοσοφιών
- Θα υπήρχε μια καθορισμένη τάξη αν οποιαδήποτε από τις 3 αυτές φιλοσοφίες κατάφερνε στα αλήθεια να επικρατήσει καθολικά και ολότελα

○ Η ανάπτυξη της
Κοινωνιολογίας της
Εκπαίδευσης

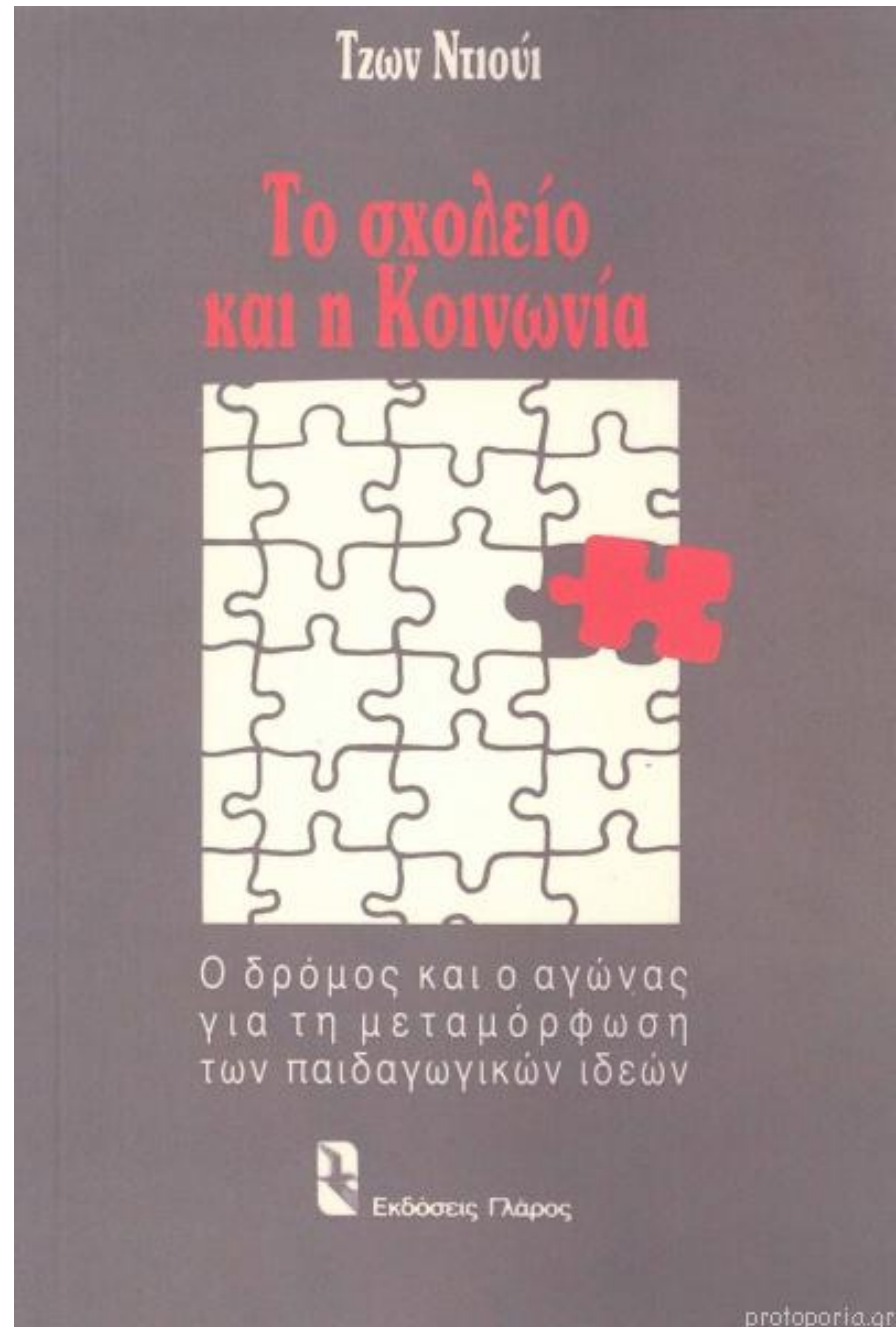
JOHN DEWEY (1859-1952): ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Τόνισε τη στενή σχέση μεταξύ κοινωνίας και σχολείου

**JOHN DEWEY
(1859-1952):
ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ**

**Τόνισε τη
στενή σχέση
μεταξύ
κοινωνίας και
σχολείου**

JOHN DEWEY (1859-1952): ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

- Παρατήρησε ότι ο **απλός τρόπος ζωής της κοινωνίας και της υπαίθρου κατέρρεε** και οι **κοινωνικές δομές άλλαζαν** την περίοδο της Βιομηχανικής Επανάστασης.
- Ενώ η **κοινωνία** δεν προέβαινε σε καμιά σχεδόν ενέργεια να εντάξει το **παιδί** ως ουσιαστικό και ενεργητικό μέλος της, κατόπιν μάλιστα των συνεχών και ραγδαίων αλλαγών που συνέβαιναν. Άρα οι βασικοί θεσμοί της (**σχολείο, εκκλησία**) θα έπρεπε να αναλάβουν πρωτοβουλία.
- Υπήρχε μια τεράστια **διαφορά μεταξύ**
 - του **παιδιού της υπαίθρου**, το οποίο **κατείχε** την **αλήθεια** και την αξία της **εμπειρία**, ήταν συνδεδεμένο με τη γη και με τη φύση, είχε στενή σχέση και συνοχή με την καθημερινή κοινωνική ζωή και
 - του **παιδιού της πόλης** που, μέσα σ' ένα περίπλοκο δίκτυο σχέσεων, **απολάμβανε περισσότερα αγαθά** αν και δεν ήξερε πώς παράγονταν αυτά.

JOHN DEWEY (1859-1952): ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

- Πειραματικό σχολείο στο Chicago (Dewey School ή Laboratory School -Σχολείο Εργαστήριο-) εκεί, με τη φιλοσοφία του *Σχολείου Εργασίας*, που στηρίζεται στην αρχή **‘μανθάνειν διὰ του πράττειν’** (learning by doing), γινόταν προσπάθεια:
 - να αποσπασθεί το ενδιαφέρον του παιδιού από **καθαρά σχολικούς σκοπούς** (καλή επίδοση, προαγωγή).
 - Ενώ αντιστοίχως να προαχθεί:
 - α. σ' όλο το σχολείο ένα **κοινωνικό πνεύμα** συνεργασίας και αλληλοβοήθειας
 - β. στη σχολική τάξη ένα **παιδαγωγικό κλίμα που θα απελευθέρωνε το πνεύμα** για να επιτευχθεί τέτοια συνεργασία (παιδαγωγική ατμόσφαιρα & ελευθερία)
 - γ. στενή σχέση σχολείου με την **οικογένεια** του κάθε παιδιού και με το **ευρύτερο περιβάλλον** (συνεργ. εκπ/κών, γονέων & άλλων κοιν. φορέων)
 - δ. **σχολείο** (δεύτερο σπίτι του παιδιού) = **κοινοπολιτεία σε μικρογραφία**, μια **μικρή κοινωνία**, που αντικατόπτριζε τη **μεγάλη** κοινωνία και είχε σαν στόχο να συμβάλει στη βελτίωση κάθε κοινωνίας.

EMIL DURKHEIM (1858-1917): ΓΑΛΛΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ

○ Α. ΚΟΙΝ/ΓΙΑ:

○ Ιδιάζον αντικείμενο της Κοιν/γίας είναι το «κοινωνικό φαινόμενο» και δεν μπορεί να διεκδικηθεί από καμιά άλλη επιστήμη, αποτελεί «κοινωνικό γεγονός» με διακριτά κοινωνικά χαρακτηριστικά, τα οποία δεν υπόκεινται σε βιολογικές ή ψυχολογικές ερμηνείες, είναι έξω από το άτομο «προικισμένα με δύναμη καταναγκασμού, μέσω της οποίας ... επιβάλλονται πάνω στο άτομο, ανεξάρτητα από την προσωπική του βούληση» (E. Durkheim).

EMIL DURKHEIM (1858-1917): ΓΑΛΛΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ

- Αρχικά προσδιόρισε τα **κοινωνικά γεγονότα** από τον τρόπο που εμφανίζονται και από τους περιορισμούς που θέτουν στον άνθρωπο, με βάση ένα συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο. **(Εξωτερικός έλεγχος, περιορισμός)**.
- Αργότερα τόνισε ότι τα **κοινωνικά γεγονότα** και οι **ηθικοί κανόνες** καθοδηγούν και ελέγχουν τη συμπεριφορά του ανθρώπου αποτελεσματικά, μόνον όταν εσωτερικεύονται στη συνείδηση των ατόμων, που αποτελούν τα μέλη της κοινωνίας. Έτσι οι εξωτερικοί περιορισμοί δεν είναι **μορφή επιβολής ελέγχου** αλλά γίνονται ηθική υποχρέωση υπακοής σε κανόνες, που έχουν ορισθεί από ένα πληθυσμιακό σύνολο μιας γεωγραφικής περιοχής, δηλαδή η κοινωνία είναι «*κάτι πάνω από μας και κάτι από μας*» (Durkheim). **(Εσωτερικός έλεγχος, περιορισμός)**.
- Ο Durkheim ενδιαφέρθηκε για τα χαρακτηριστικά των κοινωνικών ομάδων και δομών παρά για ατομικά χαρακτηριστικά.

EMIL DURKHEIM (1858-1917): ΓΑΛΛΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ

○ Β. ΑΓΩΓΗ:

○ Στο έργο του «Αυτοκτονία» (1897) προσπαθεί να καταδείξει πώς διάφοροι κοινωνικοί παράγοντες επηρεάζουν ατομικές συμπεριφορές. Επεξεργάζεται στατιστικά στοιχεία των ευρωπαϊκών κοινωνιών ως προς τον αριθμό αυτοκτονιών:

○ Κοιν. δομές (κοιν. ομάδες) με αυξημένα ποσοστά αυτοκτονιών έχουν σχετική άμβλυση της κοινωνικής συνοχής (κοινωνικής ενσωμάτωσης) ή κατάσταση σχετικής έλλειψης κανόνων. *«Όταν η κοινωνία είναι σε μεγάλο βαθμό συγκροτημένη κρατά τα μέλη της υπό έλεγχο»* (Durkheim).

○ Η κοινωνική συνοχή και η ομαλή ένταξη και ενσωμάτωση των ατόμων μιας κοινωνικής ομάδας

○ προστατεύει από αποτυχίες και δυστυχίες τα μέλη της.

EMIL DURKHEIM (1858-1917): ΓΑΛΛΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ

- Στην ωριμότητά του ο Durkheim κατέληξε ότι: Μόνο αν όλα τα μέλη της κοινωνίας (παλαιότερης ή νεότερης) επικεντρώνονταν στις ισχύουσες παραδοχές σχετικά με τον κόσμο που τους περιβάλλει, θα μπορούσε να επιτευχθεί η ηθική ενότητα της κοινωνίας.
- Οι απεριόριστες επιθυμίες του ανθρώπου μπορούν να τιθασευτούν μόνον από έναν εξωτερικό κοινωνικό έλεγχο.
- Η κοινωνία είναι αυτή, τελικά, που επιβάλλει όρια στις ανθρώπινες επιθυμίες, ως προς τις ηθικές ανάγκες,
- όπως αντίστοιχα ο οργανισμός του ανθρώπου επιβάλλει όρια ως προς τις φυσικές ανάγκες.
- Όπου οι κοινωνικές ρυθμίσεις δεν έχουν ισχύ, δηλαδή δεν ασκείται κοινωνικός έλεγχος στις ατομικές τάσεις, τότε επικρατεί ανομία (κατάσταση σχετικής έλλειψης κανόνων στη συνολική κοινωνία ή σε τμήματά της).

EMIL DURKHEIM (1858-1917): ΓΑΛΛΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ

- Ως κοινωνιολόγος τη θεώρησε **ως μια κοινωνική υπόθεση:**
 - α. Η κοινωνία *καθορίζει το ιδανικό* που μέσω της αγωγής μπορεί να επιτευχθεί. Όταν το ιδανικό επικρατεί στην κοινωνία έχουμε **ομοιογένεια στα μέλη της** και η ίδια μπορεί να **επιζήσει**. Η αγωγή περιλαμβάνει και ενδυναμώνει προοδευτικά αυτή την ομοιογένεια, διότι **στερεώνει στην ψυχή του παιδιού κάθε ομοιομορφία που απαιτεί η κοινή ζωή.**
- Κοινωνία-ιδανικό-αγωγή-ομοιογένεια-συνεχής ενδυνάμωση με αγωγή-ομοιομορφία & κοινωνική συνοχή

EMIL DURKHEIM (1858-1917): ΓΑΛΛΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ

- β. Υπάρχουν πολλές μορφές αγωγής, η κάθε κοινωνία καθορίζει τον τύπο της αγωγής που θα πραγματοποιηθεί.
- Η εσωτερικοποίηση των ηθικών αξιών και των αρχών, μέσω και της αγωγής, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την **ένταξη του παιδιού στην κοινωνία**.
- Η επιστημονική ανάλυση και κατανόηση της κοινωνίας και των βαθιών αλλαγών της γίνεται απαραίτητο εργαλείο για να κατανοηθούν και οι αναγκαίες **αλλαγές στην αγωγή του λαού**.
- Κοινωνία-τύπος αγωγής-εσωτερικοποίηση ηθικών αρχών & αξιών-ένταξη παιδιών
- **Επιστημονική κατανόηση της αλλαγής της κοινωνίας-κατάλληλη αλλαγή στην αγωγή**

EMIL DURKHEIM (1858-1917): ΓΑΛΛΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ

- γ. Έπαιξε σημαντικό ρόλο στην **ανάπτυξη της κοινωνιολογικής θεωρίας της αγωγής**. Όταν το 1902 δίδασκε στη Σορβόννη τόνιζε ότι οι βαθιές αλλαγές στην κοινωνία έκαναν αναγκαίες και αντίστοιχες αλλαγές στην αγωγή του λαού. Και δεν είναι υπερβολή μου, έλεγε ο ίδιος, επειδή υπηρετώ την κοινωνιολογία όλη μου τη ζωή, αν θα έλεγα ότι «*για τον παιδαγωγό δεν ήταν ποτέ τόσο αναγκαία μια κοινωνιολογική εκπαίδευση*».

KARL MANNHEIM (1893-1947): ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ.

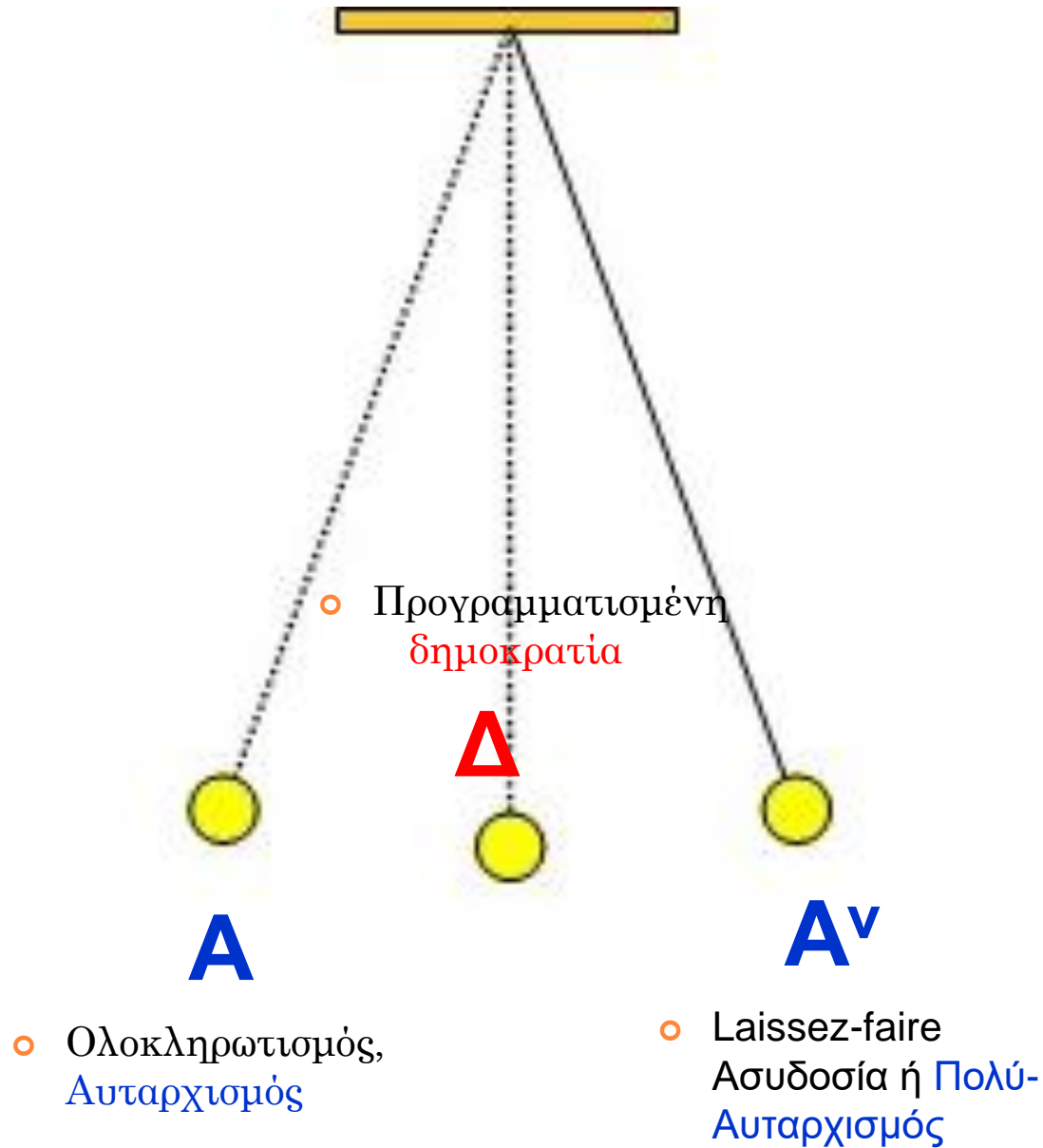
Karl Mannheim

- Είχε ενδιαφέρον για την **Κοινωνιολογία** & πίστευε ότι η **Αγωγή** είναι ένας από τους δυναμικούς παράγοντες της. Ήταν μια **κοινωνική τεχνική** και ένα **μέσο κοινωνικού ελέγχου**.
- › Ο ολοκληρωτισμός, η οικονομική κρίση του 1930, ο Β' παγκόσμιος πόλεμος τον οδήγησαν στη λογική της **ανασυγκρότησης της κοινωνίας μέσω της διαμόρφωσης ενός προγράμματος αγωγής** για μια καλύτερη κοινωνία, που θα στηρίζεται στη **δημοκρατία** και σ' ένα **σύστημα αξιών αποδεκτό από όλους**.

KARL MANNHEIM (1893-1947): ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ.

- Στο βιβλίο του: *'Diagnosis of Our Time'* – **Διάγνωση της εποχής μας**- (1943), προσπάθησε να καταδείξει τον τρίτο δρόμο μεταξύ των δυο ακραίων του **Laissez-faire** & του **ολοκληρωτισμού**, δηλ. την **‘προγραμματισμένη’ δημοκρατία**, η οποία προϋπόθετε ένα **Consensus** (κοινή συναίνεση/ομοφωνία) **των αξιών**.
 - **Consensus** (κοινή συναίνεση/ομοφωνία) **των αξιών**
- Μόνο έτσι οι **δημοκράτες**, και όχι με την αδιαφορία τους σε κάθε ηθική αξία, μπορούν να δυναμώσουν τη **δημοκρατική αρχή**, ώστε να λειτουργήσει ως **έναυσμα στους ανθρώπους να ενωθούν και να συμφωνήσουν για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προβλημάτων με σκοπό μια κοινή ενέργεια**, ακόμα και αν ο καθένας ξεχωριστά έχει διαφορετική άποψη.

KARL MANNHEIM (1893-1947): ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ.

KARL MANNHEIM (1893-1947): ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ.

- Προτείνει, λοιπόν, μια από την επιστήμη της Κοινωνιολογίας **προγραμματισμένη αγωγή του ανθρώπου**. Προγραμματισμένη καθοδήγηση της ζωής των ανθρώπων πάνω σε κοινωνιολογική βάση, υποστηριζόμενη από την ατομική και κοινωνική ψυχολογία, αλλά και από το σύνολο βασικών επιστημών όπως: Κοιν/γία, Ψυχολογία, Φιλοσοφία και Ιστορία και θεωρεί την Επιστήμη της Αγωγής είναι μια επιστήμη γενική πάνω από όλες τις άλλες.
- Αγωγή με στόχο την ενσωμάτωση του ανθρώπου στην κοινωνία και τη διαμόρφωση του δημοκρατικού τύπου προσωπικότητας-συμπεριφοράς.
- ΆΡΑ:
- Σπουδαιότερη ανάγκη της κοινωνίας η **συμφωνία όλων (Consensus)**-πρώτο καθήκον της κοινωνικής εκπαίδευσης για την εκμάθησή του προς όλους.
- Ο Mannheim για την **Εκπαίδευση των δασκάλων** πρότεινε: Κοιν/γία για τον Παιδαγωγό, την Εκπαίδευση και την Μαθησιακή Διαδικασία.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- Η Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης ως ξεχωριστός κλάδος δημιουργήθηκε τη δεκαετία του 1950.
- Εξετάζει:
 - Κοινωνικές ανισότητες, εκπαιδευτικές ανισότητες,
 - μηχανισμούς κοιν. επιλογής από το σχολείο (διαγωνισμοί, εξετάσεις, αξιολόγηση),
 - δια βίου εκπαίδευση,
 - βασικοί φορείς κοινωνικοποίησης του ανθρώπου (οικογένεια, σχολείο), σχέσεις οικογένειας-σχολείου,
 - παιδική ηλικία και οι μαθητές ως κοινωνική κατηγορία και ως δρώντες στο σχολείο,
 - ο εκπαιδευτικός ως δρών υποκείμενο.

Ερωτήματα:

- *Τι είναι κοινωνιολογία; Ποιο είναι το αντικείμενό της (με τι ασχολείται, τι μελετά) και γιατί είναι επιστήμη;*
- *Ποιους στόχους είχε το πειραματικό σχολείο του J. Dewey στο Chicago;*
- *Η άποψη του E. Durkheim για τον εξωτερικό και τον εσωτερικό έλεγχο / περιορισμό;*
- *Η άποψη του E. Durkheim για τις κοινωνικές δομές (ομάδες) με τα αυξημένα ποσοστά αυτοκτονιών;*
- *Κατά την άποψη του E. Durkheim πώς μπορούν να τιθασευτούν οι απεριόριστες ανθρώπινες επιθυμίες, ειδάλλως τι συμβαίνει;*
- *Η άποψη του E. Durkheim για την αγωγή ως μια κοινωνική υπόθεση ('κοινωνιολογική εκπαίδευση'), πώς λειτουργεί;*
- *Η άποψη του K. Mannheim για την αγωγή και τη διαμόρφωση του δικού του προγράμματος αγωγής. Η 'προγραμματισμένη δημοκρατία', Consensus -συμφωνία όλων-*